

Warszawa, 2022.02.22

Stanowisko Polskiego Związku Przetwórców Tworzyw Sztucznych do projektu ustawy o zmianie ustawy o gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi oraz ustawy o odpadach (projekt z 14.01)

Przetwórcy tworzyw sztucznych, producenci opakowań z tworzyw sztucznych są żywotnie zainteresowani pozyskaniem jak największego strumienia czystego surowca z recyklingu do ponownego wykorzystania jako materiału do produkcji nowych opakowań. System kaucyjny daje szansę podwyższenia poziomu odzysku butelek z tworzyw sztucznych do ponad 90 % z obecnego poziomu ok. 50 %. Pojawia się możliwość pozyskania ponad 100 tys. ton dobrej jakości surowca do kontaktu z żywnością, który obecnie jest sprowadzany z zagranicy. Spowoduje to także istotne zmniejszenie zaśmiecania tego rodzaju odpadami, a także zniechęci konsumentów do spalania ich w przydomowych piecach oraz zmobilizuje do sortowania w gospodarstwach domowych. Podobną rolę spełni także dla innych opakowań włączonych do systemu w dążeniu do celów ochrony środowiska i zwyżki poziomów recyklingu.

W nawiązaniu do projektu ustawy, zabierając głos w konsultacjach publicznych, wnosimy następujące uwagi i komentarze.

1. System kaucyjny powinien być jednym z narzędzi strukturalnego rozwoju gospodarczego w Polsce. Aby był skuteczny powinien obejmować oprócz jednorazowych butelek plastikowych i wielorazowych szklanych co najmniej także puszki po napojach i piwie i dawać możliwość włączenia kolejnych opakowań po napojach lub produktach spożywczych - w przypadku zaistnienia takiej potrzeby środowiskowej. Koszty systemu w przypadku ograniczonej frakcji obowiązkowej mogą spowodować niezamierzoną negatywną zmianę struktury opakowań, jak również nadmiernie obciążą część przedsiębiorców objętych systemem. Poza tym system w obecnym kształcie nie spełni podstawowej funkcji jaką jest zmniejszenie zaśmiecania środowiska. Dodatkowo w przypadku puszek, zbiórka obecnie przynosząca pozytywne rezultaty, ma szansę dodatkowego wzrostu i skutecznego dalszego funkcjonowania w oderwaniu jednak od przejściowej zależności wynikającej z obecnego schematu opartego wyłącznie na zainteresowaniu zbiórką uboższej części społeczeństwa.

Uwaga: postulujemy włączenie puszek po napojach i piwie do systemu oraz stworzenie możliwości dołączenia kolejnych rodzajów opakowań. (zał. nr 1a do ustawy)

2. Wdrożenie systemu kaucyjnego nie może wyprzedzać ustanowienia obowiązków przedsiębiorców wynikających z ROP. W przypadku takiego rozwiązania określona grupa wprowadzających byłaby dyskryminowana w porównaniu do reszty wprowadzających produkty w opakowaniach. Jednakże realizacja obowiązku z tytułu ROP zostaje przeniesiona do systemu kaucyjnego w przypadku opakowań objętych kaucją w systemie w celu uniknięcia dublowania odpowiedzialności i kosztów.

Uwaga ogólna: wprowadzenie systemu kaucyjnego równoległe lub po ustanowieniu przepisów o ROP.

3. System powinien być powszechny i jednolity na terenie całego kraju. To zapewni mu skuteczność oraz wysoki poziom odzysku opakowań objętych kaucją. Wobec tego powinien być organizowany przez **jednego operatora**, wybranego i nadzorowanego przez przedsiębiorców wprowadzających napoje w opakowaniach objętych kaucją, który zapewni dostępność konsumentom do systemu według zasady jednolitej kaucji na wszystkie opakowania. Takie rozwiązanie spowoduje także skuteczność jasnego przekazu dla konsumentów, którzy będą mogli zwrócić opakowanie w dowolnym miejscu po tej samej cenie. Można ewentualnie dopuścić do funkcjonowania dwóch operatorów, jednego dla opakowań jednorazowych i drugiego dla wielorazowych.

Uwaga szczegółowa: zapis w ustawie - jeden operator systemu, maksymalnie dwóch - osobny dla wielorazowych/ osobny dla jednorazowych; jednolita kaucja na terenie kraju. (Art. 40 g pkt 4)

4. Kaucja za opakowanie powinna być ustalana przez jednego operatora autoryzowanego przez regulatora. Wysokość kaucji powinna być ustalona na poziomie nie stanowiącym bariery do zakupu napoju, a jednocześnie stanowić skuteczną zachętę do zwrotu pustego opakowania. Zbyt wysoka kaucja może być także podatna na malwersacje i oszustwa. Wynika to z faktu, że opakowania objęte kaucją mają wyższą wartość niż ich wartość rzeczywista, w związku z tym czym większa różnica tym większe ryzyko wystąpienia działań niezgodnych z prawem.

Uwaga szczegółowa: jednolita wysokość kaucji na wszystkie opakowania, ustalana przez operatora. (Art.40h pkt 4.1)

5. Wobec faktu, że przedsiębiorcy wprowadzający będą zobligowani do stworzenia i ponoszenia kosztów systemu, działalność operatora powinna odbywać się według zasady not-for-profit. Ta zasada działa także na korzyść konsumentów, którzy nie poniosą dodatkowych kosztów wliczonych w ceny produktów. Niezbędne zaangażowanie handlu detalicznego jako sposób na ograniczenie kosztów (także

środowiskowych) systemu powinno być wynagradzane na zasadzie ich zwrotu. Tak ważne zasady funkcjonowania systemu powinny mieć odzwierciedlenie w ustawie.

Uwaga szczegółowa: zapis funkcjonowania operatora w systemie not-for-profit (Art.40g pkt 1); zwrot kosztów netto organizacji zbiórki dla jednostek handlowych (Art.44 pkt 7).

6. W związku z koniecznością spełnienia wymogów Art 8a Ramowej Dyrektywy Odpadowej, zgodnie z zasadą pokrycia kosztów netto, przychody z niezwróconych kaucji oraz wartość sprzedanego surowca powinny zasilać system. Pozostałą część kosztów pokrywają wprowadzający.

Uwaga szczegółowa: wprowadzenie do ustawy, oprócz niezwróconych kaucji, również wartości materiału jako źródła finansowania systemu (Art.40l pkt 4).

7. System powinien być obowiązkowy dla wprowadzających określonego typu opakowania objęte kaucją. Paradoksalnie w przypadku ustanowienia dość niskiej kaucji lub braku aktualizacji stawek opłaty produktowej, przedsiębiorca mógłby spotkać się z warunkami zachęcającymi do pozostania poza systemem, gdzie efekty środowiskowe są mniej widoczne. Dobrowolność nie sprzyja także stabilności systemu i wyznaczaniu określonych opłat, które przedsiębiorcy powinni wносить celem dofinansowania systemu.

Uwaga szczegółowa: zapis w ustawie o obowiązku uczestniczenia w systemie dla wprowadzających opakowania objęte kaucją. (art.34 b)

8. Wartość kaucji w celu prostych i jasnych rozliczeń nie powinna być obciążona podatkiem VAT. W systemie wartość kaucji jest wyłącznie narzędziem do wymuszenia określonych zachowań konsumentów w trosce o środowisko, a dodatkowe rozliczenia mogłyby wprowadzić niepotrzebne dodatkowe komplikacje i utrudnienia.

Uwaga szczegółowa: zwolnienie kaucji z podatku VAT. (Art.40g pkt 10)

9. Znakowanie opakowań w systemie kaucyjnym powinno ograniczyć się do informacji dotyczącej objęcia kaucją. Informacja na temat wysokości kaucji powinna widnieć obok ceny w punkcie detalicznym. Obowiązek umieszczenia wysokości kaucji na opakowaniu, w przypadku konieczności zmiany, wygeneruje zbędne koszty związane z brakiem możliwości wykorzystania opakowań oznakowanych wcześniejszą informacją.

Uwaga szczegółowa: wykreślenie obowiązku umieszczania informacji o wysokości kaucji na opakowaniu. (Art.40j pkt 1)

10. Sklepy o powierzchni powyżej 100 m² zostały włączone do systemu jako obligatoryjne. Aby zapewnić powszechność systemu ustawodawca powinien wziąć pod uwagę konieczność wprowadzenia zapisu realizacji tej podstawowej zasady. Wobec tego przy braku punktu detalicznego o wymaganej powierzchni na określonym obszarze

przynajmniej jedna jednostka handlowa powinna realizować zbiórkę opakowań objętych systemem.

Uwaga szczegółowa: wprowadzenie zapisu o obowiązku wyznaczenia punktu zbiórki w jednostce detalicznej o mniejszej powierzchni, jeżeli nie zostanie spełniony warunek dostępności na wyznaczonym obszarze. (Art.44 pkt 3)

Robert Szyman

/pzpts474/

Dyrektor Generalny

Polski Związek Przetwórców Tworzyw Sztucznych